

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/3/2018
Identifikačné číslo spisu: 5416010184
Dátum vydania rozhodnutia: 22.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. František Mozner
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5416010184.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému F. R. pre prečin sprenevery podľa § 213 ods.1 Tr. zák. na verejnom zasadnutí konanom 22. mája 2018 v Bratislave o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 25. apríla 2017, sp. zn. 1To/47/2017, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovuje, že uznesením Krajského súdu v Žiline z 25. apríla 2017, sp. zn. 1To/47/2017, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 122 ods. 10 a § 213 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného F. R..

II. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline z 25. apríla 2017, sp. zn. 1To/47/2017, a zrušuje aj uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín z 1. marca 2017, sp. zn. 9T/52/2016, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikazuje Okresnému súdu Dolný Kubín, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) uznesením z 1. marca 2017, sp. zn. 9T/52/2016, podľa § 238 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 241 ods. 1 písm. b) Tr. por. a z dôvodov uvedených v § 214 ods. 1 Tr. por. postúpil Okresnému úradu Dolný Kubín vec obvineného F. R. vedenú proti nemu pre prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 Tr. zák., ktorý mal podľa návrhu na schválenie dohody o vine a treste spáchať tak, že v období od 18. septembra 2015 do 6. októbra 2015 v Dolnom Kubíne ako zamestnanec spoločnosti Q. s. r. o., pre ktorú vykonával prácu vodiča TAXI služby, neodovzdal po ukončení jednotlivých výkonov prác inkasované tržby od prevázaných osôb, a to dňa 18. septembra 2015 sumu 57,33 eura, dňa 20. septembra 2015 sumu 89,96 eura, dňa 28. septembra 2015 sumu 18,46 eura, dňa 30. septembra 2015 sumu 22,49 eura a dňa 6. októbra 2015 sumu 100,62 eura a tieto následne použil pre vlastnú potrebu a zamestnávateľovi ich ani dodatočne nevrátil, čím spôsobil

spoločnosti XxF. s. r. o., IČO: XX XXX XXX, škodu vo výške 288,86 eura, pretože dospel k záveru, že nejde o trestný čin, ale ide o skutky, ktoré by mohli byť priestupkom.

V odôvodnení tohto uznesenia okresný súd s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. septembra 2015, sp. zn. 2 Urto 5/2015, v podstate uviedol, že ani pri prečine sprenevery nemožno ustanovenie § 122 ods. 10 Tr. zák. vykladať tak, že za pokračovací prečin by bolo možné posúdiť aj také viaceré čiastkové útoky, ktorými si páchatel prisvojil cudziu vec, ktorá mu bola zverená, ak hodnota tejto veci nedosiahla aspoň škodu malú. Podľa prvostupňového súdu spočítaním škôd nepresahujúcich škodu malú nemožno vyvodit' voči takému páchatelovi trestnú zodpovednosť za pokračovací trestný čin sprenevery. Jednotlivými čiastkovými útokmi totiž neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty tohto prečinu tak, ako to predpokladá § 122 ods. 10 Tr. zák., keďže absentoval následok ako súčasť objektívnej stránky. Iný (rozširujúci) výklad tohto ustanovenia by podľa okresného súdu znamenal výrazné zhoršenie postavenia páchatel'a, ktorý by namiesto postihu za spáchanie viacerých priestupkov bol kriminalizovaný bez zákonného podkladu.

Uznesenie okresného súdu napadol príslušný prokurátor sťažnosťou, ktorú Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 25. apríla 2017, sp. zn. 1To/47/2017, podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo príslušnej prokuratúre doručené 18. júla 2017, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) 25. októbra 2017 dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľ po stručnom zrekapitulovaní predchádzajúceho konania uviedol, že v posudzovanej veci spája všetky čiastkové útoky pokračovacieho prečinu sprenevery spáchané obvineným F. R. objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer spáchať uvedený trestný čin. Obvinený tým istým spôsobom v období necelého mesiaca spreneveril peniaze, ktoré mu boli zverené, a to tým istým spôsobom konania, hoci vedel, že tieto peniaze je povinný odovzdať zamestnávateľovi. Z uvedeného podľa generálneho prokurátora vyplýva, že boli splnené všetky zákonné predpoklady na to, aby mohla byť trestnosť všetkých čiastkových útokov obvineného posudzovaná ako jeden pokračovací trestný čin sprenevery. Zdôraznil pritom požiadavku teleologického výkladu ustanovenia § 122 ods. 10 Tr. zák. a vyslovil názor, že v prípade pokračovacieho trestného činu, keďže ide o jeden čin, sa škody spôsobené jednotlivými útokmi musia sčítať, a to bez ohľadu na škodu spôsobenú jednotlivými čiastkovými útokmi. Pokiaľ podľa súčasnej právnej úpravy obsahuje pojem „pokračovací trestný čin“ podmienku, že páchatel musí pokračovať v páchaní tohto istého trestného činu, zákonodarca tým podľa dovolateľa mienil vyjadriť len to, že za pokračovací trestný čin možno považovať len tie čiastkové útoky, ktoré môžu naplňať rovnakú skutkovú podstatu a nie zmeniť zmysel chápania pokračovacieho trestného činu. Teda, že nemôže byť pokračovacím trestným činom, ak páchatel jedným skutkom niekoho okradne, druhým podvedie, ďalším spreneverí zverenú vec a pod. Dovolateľ preto zastáva názor, že pri výklade sporného ustanovenia § 122 ods. 10 Tr. zák. treba jednoznačne použiť tzv. sčítacie pravidlo aj pri čiastkových útokoch (skutkoch), ktoré by jednotlivo nebolo možné vzhľadom na škodu nižšiu ako malú posúdiť ako trestný čin.

V podstate z týchto dôvodov navrhol generálny prokurátor, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky: 1) podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom, že právoplatným uznesením krajského súdu sp. zn. 1To 47/2017-64 z 25. apríla 2017 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 122 ods. 10, § 213 ods. 1 Tr. zák. a v ustanoveniach § 193 ods. 1 písm. c), § 214 ods. 1, § 241 ods. 1 písm. b) Tr. por. v prospech obvineného F. R.; 2) podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 1To 47/2017-64 z 25. apríla 2017 ako aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo, vrátane uznesenia okresného súdu sp. zn. 9T 52/2016 z 1. marca 2017; 3) podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obvinený F. R. v písomnom vyjadrení k dovolaniu generálneho prokurátora prostredníctvom obhajcu uviedol, že z ustanovenia § 122 ods. 10 Tr. zák., ktoré zároveň cituje, vyplýva, že za pokračovací trestný čin môže byť posúdené len také konanie páchatel'a, pri ktorom boli každým čiastkovým útokom naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. V danom prípade jednotlivými čiastkovými útokmi neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty prečinu sprenevery, nakoľko absentoval následok ako súčasť objektívnej stránky trestného činu. Krajský súd podľa obvineného správne usúdil, že princíp spočítania jednotlivých škôd je možný v prípade, ak každá z týchto škôd dosiahne aspoň škodu malú, a teda každým čiastkovým útokom boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. Zároveň poukázal na odchýlnu právnu úpravu v Českej republike a vyslovil názor, že keď slovenský zákonodarca neuložil do ustanovenia § 122 ods. 10 Tr. zák. slovné spojenie „hoci aj v súhrne“, nie je možné v jeho prípade za trestný čin sprenevery považovať čiastkové útoky, ktorými spôsobil škody, ktoré nepresiahli výšku malej škody.

V ďalšej časti vyjadrenia potom zdôraznil, že sa svojimi útokmi dopustil viacerých priestupkov proti majetku, za ktoré bol dostatočne a primeraným spôsobom sankcionovaný. Okresný úrad Dolný Kubín posúdil jeho vec ako päť samostatných priestupkov a samostatnými piatimi rozkazmi mu uložil povinnosť zaplatiť pokutu spolu vo výške 70,- eur a pokarhanie. V nadväznosti na to poukazujúc na zásadu „nie dvakrát v tej istej veci“, ktorá je zakotvená v § 2 ods. 8 Tr. por. a tiež v čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 40 ods. 5 Listiny základných práv a slobôd a ktorá sa vzťahuje aj na uloženie sankcie za ten istý skutok v správnom a trestnom konaní, tvrdí, že nakoľko už bol právoplatne postihnutý za svoje priestupkové konanie, vytvára sa prekážka rei iudicatae, v zmysle ktorej nemožno konať a trestne stíhať obvineného za ďalšie čiastkové útoky tohto istého činu - v danom prípade priestupkov.

V podstate z týchto dôvodov považuje obvinený dovolanie generálneho prokurátora za bezdôvodné a navrhuje, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 392 Tr. por. zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané generálnym prokurátorom ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. a) Tr. por., proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako prokurátor využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (v danom prípade sťažnosť), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Tr. por. najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Tr. por.) následne preskúmal v súlade s § 384 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého rozhodnutia, proti ktorému podal generálny prokurátor dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, a dospel k záveru, že uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je v posudzovanej veci daný.

Podstata otázky, ktorú dovolateľ v tejto veci nastolil, spočíva v tom, či v prípadoch, ak páchatel' pokračuje v páchaní tohto istého trestného činu, ktorého zákonným znakom je spôsobenie malej škody, možno škody spôsobené jednotlivými čiastkovými útokmi sčítať aj vtedy, keď nedosahujú výšku malej škody.

Kľúčom pre odpoveď na takto položenú otázku je znenie § 122 ods. 10 Tr. zák., ktorý definuje pojem pokračovací trestný čin a podľa ktorého sa zaň považuje, ak páchatel' pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Pritom podľa druhej vety tohto ustanovenia sa trestnosť všetkých čiastkových útokov posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchatel'a spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatel'a spáchať uvedený trestný čin; to neplatí vo vzťahu k čiastkovým útokom spáchaným mimo územia Slovenskej republiky.

Práve formulácia „trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin“ znamená, že sa hodnota výšky spôsobenej škody pri jednotlivých čiastkových útokoch na účel posúdenia právnej kvalifikácie spočítava. A i keď nebola v poslednom čase rozhodovacia prax najvyššieho súdu v tomto smere úplne jednotná (k odchýleniu však došlo len ojedinele), k tomuto záveru napokon dospelo aj trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu vo svojom zjednocujúcom stanovisku zo 16. apríla 2018, ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 26/2018.

V kontexte uvedeného treba potom prisvedčiť dovolateľovi aj v tom smere, že zo znenia skutku, ktorý je predmetom konania a ktorého správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd skúmať ani meniť [§ 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por.], vyplýva, že medzi celkom piatimi čiastkovými útokmi kladenými obvinenému za vinu je daná objektívna súvislosť nielen v čase, keď sa ich mal dopustiť v priebehu necelého mesiaca, ale i v spôsobe ich spáchania a v predmete útoku, keď je podozrivý z toho, že ako vodič taxislužby neodovzdal zamestnávateľovi od prevážaných osôb inkasované tržby, pričom práve blízka časová nadväznosť jednotlivých útokov nasvedčuje zároveň existencii jednotiacieho zámeru obvineného spáchať trestný čin sprenevery.

Z uvedeného je zrejmé, že pri správnom použití ustanovenia § 122 ods. 10 Tr. zák. mal byť skutok uvedený v dohode o vine a treste právne posúdený ako prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 Tr. zák. Preto najvyšší súd vyslovil porušenie zákona v týchto ustanoveniach v prospech obvineného a zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu a jemu predchádzajúce rozhodnutie okresného súdu, ktorému súčasne prikázal, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Prekážkou takéhoto postupu nebolo ani to, že príslušný správny orgán obvineného za jednotlivé čiastkové útoky medzičasom postihol, pretože ním vydané rozkazy boli týmto rozsudkom tiež zrušené, keďže nepochybne ide o rozhodnutia na zrušené rozhodnutia krajského a okresného súdu obsahovo nadväzujúce, ktoré tak stratili svoj podklad. V posudzovanej veci tak uplatnenie zásady ne bis in idem neprichádza do úvahy.

Napokon len pre úplnosť považuje najvyšší súd za potrebné dodať, že podľa jeho názoru nemohol okresný súd v konaní o návrhu na schválenie dohody o vine a treste rozhodnúť podľa § 241 ods. 1 písm. b) Tr. por., keďže takéto rozhodnutie prichádza do úvahy iba pri preskúmaní obžaloby. Po preskúmaní návrhu na schválenie dohody o vine a treste mohol súd prvého stupňa postupovať iba podľa § 331 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. Teda buď určiť termín verejného zasadnutia na rozhodnutie o návrhu na schválenie dohody o vine a treste alebo tento návrh odmietnuť. Ide totiž o osobitne upravený procesný postup súdu a použitie všeobecných ustanovení podľa § 330 neprichádzalo vôbec do úvahy.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.